Hukuk Bölümü 2010/52 E., 2010/212 K.

"İçtihat Metni"

Davacı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Emekli Sandığı (Devredilen)

Vekilleri : Av. A. S. - Av. Ö. A.

Davalılar : 1- H. İ. A. 2- Ak Sigorta A.Ş.

Vekili : Av. A. F.

O L A Y : Davacı vekili, 5434 sayılı Kanun'un 129. maddesi uyarınca Kurum alacağı 30.000 TL'nin ödeme tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte araç sürücüsü H. İ. A., aracın sigortacısı Ak Sigorta A.Ş. ve araç sahibi O. A.'tan müştereken ve müteselsilen tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Davacı vekili, daha sonra dava dilekçesinde belirttiği tazminat miktarını arttırmak için ıslah dilekçesi vermiştir.

ANKARA 22. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 28.5.2009 gün ve E:2007/298, K:2009/182 sayı ile, davacı adına vekili dava dilekçesinde özetle, Kurum iştirakçisi D. C.'ın Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı merkez teşkilatında şoför olarak görev yapmakta iken 29.07.2005 tarihinde geçirdiği trafik kazasında vefat ettiğini, kazaya, davalı H. İ. A.'nin, sevk ve idaresindeki 06 KH 537 plaka sayılı aracın direksiyon hakimiyetini kaybetmesi nedeniyle sebebiyet verdiğini, davalı H. İ. A. hakkında açılan Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2005/260-278 Esas, Karar sayılı ilamında gelişen kazada tamamen kusurlu olduğuna hükmedildiğini, aracın sigortacısı olan davalı Sigortanın poliçe gereği zarardan sorumlu olduğunu, iştirakçi D. C.'ın 26 yıl 10 ay hizmetine karşılık eşine ve çocuklarına dul ve yetim aylığı bağlandığını, 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nun 129. maddesi gereğince Sandığın, iştirakçilerin dul ve yetimlerine sebep olanlar aleyhine açılan davaları Sandığın kovuşturmaya ve bu davalara 3. şahıs olarak girmeye ve dul ve yetimler tarafından dava açılmamış ise bunu doğrudan doğruya açmaya yetkili olduğunu ileri sürerek, fazlaya ilişkin haklar saklı kalmak kaydıyla 30.000 TL'nin ödeme tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsilini talep ve dava ettiği, davalı Ak Sigorta A.Ş.'nin vekili marifeti ile davaya verdiği cevaplarında, Kurum sigortalısının vefatına neden olan 06 KB 537 plakalı aracın karayolları zorunlu mali mesuliyet sigortası kapsamında 23.7.2005-23.7.2006 tarihleri arasında şirketlerine sigortalı olduğunu, D. C. mirasçılarının şirkete başvurusu üzerine şirket nezdinde 6261338 sayılı hasar dosyası açıldığını, D. C. mirasçısı H. C.'ın destekten yoksun kalma zararının limitleri dahilinde olan 50.000 TL'nın 11.10.2005 tarihinde havale edildiğini, 21.10.2005 tarihinde de H. C.'ın bu tutarı tahsil ettiğini, bu nedenle, sorumluluklarının bulunmadığını, Kurumca taraflarına husumet yöneltilmesinin yerinde olmadığını bildirdiği, davalı H. İ. A.'nin usulüne uygun davetiyeye rağmen oturumlara katılmadığı, davacı Kurumun 26.2.2008 tarihli dava dilekçesi ile, Ankara 13. Asliye Hukuk Mahkemesi esasına kayıtlanan davada, aynı alacakların araç maliki O. A.'tan da tahsilini talep ettiği, bu dava dosyasının arada bulunan hukuki ve fiili irtibat nedeni ile dava dosyaları ile birleştirildiği, davalı O. A.'ın davanın reddini talep ettiği, esas ve birleşen davanın, 5434 sayılı Yasa'nın 129. maddesi gereğince talep edilen tazminata ilişkin olduğu, davacı Kurum iştirakçisinin sicil dosyasının, ödeme belgelerinin, kazaya ilişkin tutanakların, Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2005/260 Esas, 2005/278 Karar sayılı dosyasının dosya içine celp edildiği, dosya üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak talep edilecek tazminat miktarının belirlendiği ve davacının davasını ıslah ettiği, davanın 5431 sayılı Emekli Sandığı Yasası'nın 129. maddesine dayandığı, bu Yasanın 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Sağlık Kanunu'nun 105. maddesine göre yürürlükten kaldırıldığı, 5510 sayılı Yasa'nın 108. maddesine göre 5510 sayılı Yasa hükümlerinin 1.10.2008 tarihinde yürürlüğe girdiği, bu Yasanın yürürlüğü incelenirken Mahkemelerinin davaya bakmakta görevli olup olmayacağının tartışılması gerektiği, Yasa değişikliğinden önce dava açılmakla 5510 sayılı Yasa'nın 101. maddesinin uygulanamayacağı, dolayısıyla, iş mahkemelerinin görevli olmadığının görüldüğü, destek 657 sayılı Yasa'ya tabi olup, açılacak davanın idari yargı yerinde açılması gerektiği, bu nedenle, davaya bakmakta Mahkemelerinin görevli olmadığı, yargı yolu sebebi ile davanın reddinin gerektiği, görevin yargılamanın her aşamasında resen dikkate alınacağı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, aynı istemle araç sürücüsü H. İ. A. ve aracın sigortacısı Ak Sigorta A.Ş.'ye karşı idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 7. İDARE MAHKEMESİ; 21.1.2010 gün ve E:2010/53 sayı ile, davacı Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından, 5434 sayılı Yasa'nın 129. maddesi uyarınca Kurum alacağı olan 30.000 TL'nin ödeme tarihinden işleyecek yasal faiziyle tahsil edilmesi istemiyle Ak Sigorta A.Ş.ve H. İ. A. aleyhine dava açıldığı, 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nun 129. maddesinde, "Vazifeleri içinde veya dışında her hangi sebeple zarar görmüş veya tehlikeye düşmüş ve bundan dolayı adi malul durumuna girmiş iştirakçilerin veya bunlardan ölenlerin, dul ve yetimlerinin; sebep olanlar aleyhine açacakları davaları Sandık dahi kovuşturmaya ve bu davalara üçüncü şahıs olarak girmeye ve dul ve yetimler tarafından dava açılmamış ise bunu doğrudan doğruya açmaya yetkilidir. Dava sonunda para tazminatı da alınırsa bundan kovuşturma için yapılan masraflarla birlikte emekli, adi malullük, dul ve yetim aylıkları bağlanan hallerde bu aylıkların beş yıllığı; (Toptan ödeme) yapılan hallerde de bunların toplamının yarısı Sandıkça alınarak, varsa, geri kalanı ilgililere ödenir. Sebep olanlar iştirakçi ise ve bunlara bu kanuna göre Sandıklarca her hangi adla olursa olsun ödeme yapılacaksa istihkakları dava sonuna kadar hükmolunacak tazminata karşılık olmak üzere ödenmez" hükmünün yer aldığı, dava dosyanın incelenmesinden; davacı Kurumun iştirakçisi olan D. C.'ın, davalı H. İ.A.'nin sevk ve idaresindeki 06 KH 537 plaka sayılı araçla yaya kaldırımına çıkarak yapmış olduğu trafik kazası neticesinde hayatını kaybetmesi nedeniyle eşine ve çocuklarına ödenen, ikramiye, dul ve yetim aylığı nedeniyle oluşan ve Kurum zararının fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 30.000 TL'nin ödeme tarihinden başlayacak yasal faiziyle ödenmesi talebiyle adli yargı merciinde dava açtığı, açılan davada Ankara 22. Asliye Hukuk Mahkemesi'nce, idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle görev ret kararı verildiği, bunun üzerine de davacı tarafından söz konusu tutarın ödenmesine karar verilmesi istemiyle işbu davanın açıldığının anlaşıldığı, olayda; Ankara 22. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 28.5.2009 günlü ve E:2007/298, K:2009/182 sayılı kararıyla, "...Destek 657 sayılı Yasaya tabi olup, açılacak davanın idari yargı yerinde açılması gerektiği, bu nedenle davaya bakmakla Mahkememizin görevli olmadığı yargı yolu sebebiyle davanın reddinin gerektiği" gerekçesiyle idare mahkemesinin görevli olduğu yönünde karar verilmiş ise de; Kurumun iştirakçisi olan D. C.'ın vazifesi dışında görmüş olduğu zarar sonucu hayatını kaybetmesi nedeniyle dul ve yetimlerinin, sebep olanlar aleyhine açacakları dava, zarardan kaynaklı tazminat davası niteliğinde olup, 5434 sayılı Yasa'nın 129. maddesi uyarınca Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı'nın (Devredilen Emekli Sandığı Kurumu) meydana gelen zararı ödeyerek alacaklının haklarına halef olarak Kurum zararı olan 30.000 TL'nin tazminine ilişkin uyuşmazlığın Borçlar Kanunu'nun ilgili hükümleri çerçevesinde adli yargıda çözümlenmesi gerektiği, kaldı ki; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesi uyarınca ancak idari eylem ve işlemlerden dolayı hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları idari yargı mercileri nezdinde görülmekte olup; olayda olduğu gibi özel hukuk gerçek ve tüzel kişilerine karşı açılacak her nevi davanın idari yargı mercilerinde değil adli yargı mercilerinde çözümleneceğinin de yasal düzenlemelerle açıkça ortaya konulduğu, bu nedenlerle; adli yargının görev alanına giren davada Mahkemelerinin görevli olmadığına, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mahmut BİLGEN, Ramazan TUNÇ, Sıddık YILDIZ, Ayper GÖKTUNA, Muhittin KARATOPRAK ve Sedat ÇELENLİOĞLU'nun katılımlarıyla yapılan 1.11.2010 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, idari yargı dosyası ile birlikte adli yargı dosyası da gönderilmek suretiyle 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında her iki yargı yerinde de davalı olan Halil İbrahim Aktepe ve Ak Sigorta A.Ş. yönünden doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 5434 sayılı Kanun'un 129. maddesi uyarınca Kurum alacağının ödeme tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte araç sürücüsü ve aracın sigortacısı sigorta şirketinden müştereken ve müteselsilen tahsili istemiyle açılmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı" başlığını taşıyan 2. maddesinin birinci fıkrasında, "1. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Ana.Mah.nin 21/9/1995 tarih ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000 - 4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar" denilmiştir.

İdari davalardan olan iptal ve tam yargı davalarında davalı daima idaredir. Bir başka deyişle, idari yargı yerinde açılan bir iptal ya da tam yargı davasına bakılabilmesi için, diğer dava koşullarının yanısıra, davanın idare aleyhine açılmış olması gerekmekte; idari yargı yerinde gerçek kişiler aleyhine dava açılabilmesine hukuken olanak bulunmamaktadır.

Bu durumda, davanın, ortada idarece kamu gücüne dayalı olarak ve idari usul ve esaslara göre re'sen ve tek yanlı biçimde tesis edilmiş bir işlem veya eyleminden dolayı hak ve menfaati ihlâl edilenler tarafından idare aleyhine açılmış 2577 sayılı Yasa'nın 2. maddesinde belirtilen davalardan biri olmayıp, özel hukuk gerçek ve tüzel kişisi aleyhine açılan tazminat davası olması karşısında, idari yargının görevine giren bir dava bulunduğundan söz etmek olanaksızdır.

Buna göre, 5434 sayılı Kanun'un 129. maddesi uyarınca Kurum alacağının ödeme tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte araç sürücüsü ile aracın sigortacısı sigorta şirketinden müştereken ve müteselsilen tahsili istemiyle özel hukuk gerçek ve tüzel kişisi aleyhine açılan davanın, özel hukuk hükümleri çerçevesinde görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Asliye Hukuk Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 7. İdare Mahkemesi'nce yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile Ankara 22. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 28.5.2009 gün ve E:2007/298, K:2009/182 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 1.11.2010 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.